

การพัฒนาชุดการสอนวิชาสังคมศึกษา โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

หนังสืออ้างอิง
ใช้เฉพาะในห้องสมุด

กิ่งกาญจน์ มั่งคั่ง

12 9 เม.ย. 2546

163894

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ตุลาคม 2545

ISBN 974-9578-01-5

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร บำเรอราช)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นลินี บำเรอราช)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร บำเรอราช)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นลินี บำเรอราช)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.วิมลรัตน์ จตุรานนท์)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.มณฑิรา ชมคอกไม้)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่ ๑๕ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๕

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณา ช่วยเหลือ แนะนำ และให้คำปรึกษาอย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร บำเรอราช ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ และประสบการณ์อย่างกว้างขวาง รวมทั้งได้รับการถ่ายทอดความรู้ แนวคิด วิธีการ คำแนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งตลอดระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย และการฝึกให้รู้จักการอดทนต่อการทำงาน จนสามารถดำเนินการวิจัยได้สำเร็จลุล่วงด้วยความเรียบร้อย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่งในความกรุณาของท่านและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร บำเรอราช ประธานกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ และกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ความรู้ ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ จนทำให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาและอนุเคราะห์ในการตรวจสอบคุณภาพของชุดการสอน ความเที่ยงตรงของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์ ท่านผู้อำนวยการ คณะครู และนักเรียนโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัยที่ได้ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการพัฒนาเครื่องมือวิจัย ตลอดจนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์ ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอนทุกท่าน ครอบครัว “มั่งคั่ง” และพี่ ๆ น้อง ๆ และเพื่อน ๆ ทุกท่าน ที่ได้ให้การส่งเสริมช่วยเหลือและเป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

คุณค่าความดีและประโยชน์อันพึงมีจากการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอกราบบูชา พระคุณบุพการี บุรพจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

กิ่งกาญจน์ มั่งคั่ง

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนและส่งเสริมการวิจัย ระดับบัณฑิตศึกษา

จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ประจำภาคปลาย ปีการศึกษา 2544

42911764 : MAJOR : CURRICULUM AND INSTRUCTION ; M.Ed. (CURRICULUM AND INSTRUCTION)

KEYWORD : TEACHING PACKAGES / SOCIAL STUDIES / CONCENTRATING ON STUDENTS / MATTAYOMSUKSA 1 STUDENTS

KINGKARN MANGKANG : THE DEVELOPMENT OF TEACHING PACKAGES OF SOCIAL STUDIES BY CONCENTRATING ON STUDENTS' ACTIVITIES FOR MATTAYOMSUKSA 1 STUDENTS) THESIS ADVISOR : SUNTHORN BUMRERRAJ, Ed.D., NALINEE BUMRERRAJ, C.A.G.S, PAIRAT WONGNAM, Ed.D. 279 P. ISBN 974-9578-01-5.

The purposes of this study were to develop teaching packages for social studies emphasizing on "child-centered learning" for Mathayomsuksa I students. The packages were developed to meet the standard 80/80 criterion.

The sample used in this study were Mathayomsuksa I students who studied in the second semester, at Mongkutmaung Rachavitchalalai, Amphoe Klang, Rayong Province. The subjects were randomised by means of cluster sampling method and obtained 33 students.

The researcher conducted the research by applying the social studies teaching packages with the subjects. The total time used in this study was 14 periods ; each period lasted 50 minutes.

The data were analyzed by statistical analysis using mean and percentage to find out the efficiency of the teaching packages. It was found out that teaching packages developed for social studies by emphasizing on "child-centered learning" had the efficiency of 98.49/100.00, which was higher than the standard criterion 80/80 as set.

42911764 : สาขาวิชา : หลักสูตรและการสอน ; กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน)

คำสำคัญ : ชุดการสอน/การสอนสังคมศึกษา/เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ/นักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

กึ่งกาญจน์ มั่งคั่ง : การพัฒนาชุดการสอนวิชาสังคมศึกษา โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (THE DEVELOPMENT OF TEACHING
PACKAGES OF SOCIAL STUDIES BY CONCENTRATING ON STUDENTS'
ACTIVITIES FOR MATTAYOMSUKSA 1 STUDENTS) อาจารย์ที่ปรึกษา : สุนทร
บำเรอราช, Ed.D., นลินี บำเรอราช, C.A.G.S, ไพรัตน์ วงษ์นาม, ค.ด. 279 หน้า.
ISBN 974-9578-01-5.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาชุดการสอนวิชาสังคมศึกษา โดยเน้น
ผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน
80/80

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2
ปีการศึกษา 2544 โรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย อำเภอแกลง จังหวัดระยอง จำนวน 1 ห้องเรียน
ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 33 คน ผู้วิจัยได้นำ
ชุดการสอนวิชาสังคมศึกษาที่ได้พัฒนาขึ้นไปทดลองสอนกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยใช้
ระยะเวลาในการทดลอง 14 คาบ (คาบละ 50 นาที) จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หา
ประสิทธิภาพของชุดการสอนตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ
ค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาชุดการสอนวิชาสังคมศึกษา โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 98.49/100.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์
มาตรฐาน 80/80 ที่กำหนดไว้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	
ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.....	7
หลักสูตรวิชาสังคมศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521	
(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).....	9
การเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา.....	11
รายวิชาสังคมศึกษา ส 102 (ประเทศของเรา 2).....	35
การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	36
ชุดการสอน.....	51
การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	67
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	70

3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	74
	การสร้างและพัฒนาชุดการสอน.....	74
	การสร้างเครื่องมือวิจัย.....	88
	การหาคุณภาพเครื่องมือ.....	88
	การหาประสิทธิภาพของชุดการสอน.....	93
	ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย.....	93
	การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	93
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	94
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	94
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	96
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	96
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	96
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	97
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	105
	วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย.....	105
	วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย.....	105
	สรุปผลการศึกษาวิจัย.....	106
	อภิปรายผล.....	107
	ข้อเสนอแนะ.....	112
	บรรณานุกรม.....	114
	ภาคผนวก.....	121
	ภาคผนวก ก.....	122
	ภาคผนวก ข.....	127
	ภาคผนวก ค.....	174
	ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	279

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงโครงสร้างหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.....	10
2 แสดงผลการหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80 ตัวแรก (E_1).....	97
3 แสดงผลการหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80 ตัวแรก (E_2).....	98
4 แสดงผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบฝึกหัดกับจุดประสงค์ (IOC) ของแบบฝึกหัดประจำชุดการสอนที่ 1.....	128
5 แสดงผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบฝึกหัดกับจุดประสงค์ (IOC) ของแบบฝึกหัดประจำชุดการสอนที่ 2.....	128
6 แสดงผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบฝึกหัดกับจุดประสงค์ (IOC) ของแบบฝึกหัดประจำชุดการสอนที่ 3.....	129
7 แสดงผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบฝึกหัดกับจุดประสงค์ (IOC) ของแบบฝึกหัดประจำชุดการสอนที่ 4.....	129
8 แสดงผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบฝึกหัดกับจุดประสงค์ (IOC) ของแบบฝึกหัดประจำชุดการสอนที่ 5.....	130
9 แสดงผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบฝึกหัดกับจุดประสงค์ (IOC) ของแบบฝึกหัดประจำชุดการสอนที่ 6.....	130
10 แสดงผลการหาค่า (IOC) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 60 ข้อ.....	131
11 แสดงผลการพิจารณาเกณฑ์จุดตัดของแบบฝึกหัดประจำชุดการสอนที่ 1 จากครูผู้สอน 5 ท่าน.....	134
12 แสดงผลการพิจารณาเกณฑ์จุดตัดของแบบฝึกหัดประจำชุดการสอนที่ 2 จากครูผู้สอน 5 ท่าน.....	135
13 แสดงผลการพิจารณาเกณฑ์จุดตัดของแบบฝึกหัดประจำชุดการสอนที่ 3 จากครูผู้สอน 5 ท่าน.....	136
14 แสดงผลการพิจารณาเกณฑ์จุดตัดของแบบฝึกหัดประจำชุดการสอนที่ 4 จากครูผู้สอน 5 ท่าน.....	137

15	แสดงผลการพิจารณาเกณฑ์จุดตัดของแบบฝึกหัดประจำชุดการสอนที่ 5 จากครูผู้สอน 5 ท่าน.....	138
16	แสดงผลการพิจารณาเกณฑ์จุดตัดของแบบฝึกหัดประจำชุดการสอนที่ 6 จากครูผู้สอน 5 ท่าน.....	139
17	แสดงผลการพิจารณาเกณฑ์จุดตัดของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 60 ข้อ.....	140
18	แสดงค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (B) ของแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา จำนวน 60 ข้อ.....	143
19	แสดงผลการพิจารณาจุดตัดของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา สังคมศึกษา เรื่อง ประวัติศาสตร์สมัยสุโขทัย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 40 ข้อ.....	146
20	แสดงค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (B) ของแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา จำนวน 40 ข้อ.....	148
21	แสดงคะแนนของนักเรียนแต่ละคนจากการตอบแบบฝึกหัดประจำชุดการสอนที่ 1-6...	150
22	แสดงคะแนนของนักเรียนแต่ละคนจากการตอบแบบฝึกหัดประจำชุดการสอนที่ 1.....	152
23	แสดงคะแนนของนักเรียนแต่ละคนจากการตอบแบบฝึกหัดประจำชุดการสอนที่ 2.....	154
24	แสดงคะแนนของนักเรียนแต่ละคนจากการตอบแบบฝึกหัดประจำชุดการสอนที่ 3.....	156
25	แสดงคะแนนของนักเรียนแต่ละคนจากการตอบแบบฝึกหัดประจำชุดการสอนที่ 4.....	158
26	แสดงคะแนนของนักเรียนแต่ละคนจากการตอบแบบฝึกหัดประจำชุดการสอนที่ 5.....	160
27	แสดงคะแนนของนักเรียนแต่ละคนจากการตอบแบบฝึกหัดประจำชุดการสอนที่ 6.....	162
28	แสดงคะแนนของนักเรียนแต่ละคนจากการตอบแบบฝึกหัดประจำชุดการสอนที่ 1.....	164
29	แสดงคะแนนของนักเรียนแต่ละคนจากการตอบแบบฝึกหัดประจำชุดการสอนที่ 2.....	165
30	แสดงคะแนนของนักเรียนแต่ละคนจากการตอบแบบฝึกหัดประจำชุดการสอนที่ 3.....	166
31	แสดงคะแนนของนักเรียนแต่ละคนจากการตอบแบบฝึกหัดประจำชุดการสอนที่ 4.....	167
32	แสดงคะแนนของนักเรียนแต่ละคนจากการตอบแบบฝึกหัดประจำชุดการสอนที่ 5.....	168
33	แสดงคะแนนของนักเรียนแต่ละคนจากการตอบแบบฝึกหัดประจำชุดการสอนที่ 6.....	169
34	แสดงคะแนนของนักเรียนแต่ละคนจากการตอบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา จำนวน 40 ข้อ.....	172

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 แสดงการประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง.....	30
2 รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIPPA.....	47
3 ขั้นตอนของกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	48
4 แสดงการผลิตชุดการสอน.....	61